

Madeleine Sjöstrand Gereholt
Socialsekreterare

Socialtjänstens stöd och insatser till barn, vuxna och familjer

Dnr SN15/161-750

Bakgrund

Socialnämnden har beviljats utvecklingsmedel för implementera Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2014:4) gällande barn, vuxna och familjer som upplevt eller bevittnat våld i nära relationer.

Socialkontoret har med utvecklingsmedlen under 2016 tillsatt en projektledare med uppdrag att lämna förslag till utveckling av socialtjänstens stöd och insatser till barn, vuxna och familjer som upplevt eller bevittnat våld i nära relationer. Arbetet har utgått från en projektplan vilken delgavs Socialnämnden 2016-02-17.

Målsättningen med arbetet har främst varit att;

- Kartlägga hur socialkontoret och utförare arbetar med våld i nära relation idag samt undersöka vilka delar som behöver utvecklas.
- Föreslå hur arbetet med våld i nära relation inom socialkontoret ska utformas och organiseras. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Arbetet ska följa gällande lagar och föreskrifter.
- Föreslå rutiner och riktlinjer kring socialkontorets arbete med våld i nära relation. Dessa ska bl a inkludera hur samarbetet med utförare samt andra relevanta samverkanspartners ska se ut, tydliggöra former för intern samverkan inom socialkontoret samt tydliggöra rutiner för uppföljning mm.
- Tydliggöra den interna samverkan på kontoret i syfte att skapa en förbättrad samordning och utveckling av gemensamma rutiner och arbetssätt mellan socialkontorets enheter för ärenden med våld i nära relationer.

Kartläggning

I den kartläggning som genomförts har projektledaren gått igenom aktuell forskning, lagar och föreskrifter inom området våld i nära relation samt genomfört studiebesök i andra kommuner.

Projektledaren har även haft referensgruppsmöten med representanter från de olika enheterna inom socialkontoret. Kartläggningen har legat till grund för förslag till riktlinjer för våld i nära relation.

Utifrån kartläggningen har bl a följande slutsatser dragits vad avser socialtjänstens arbetssätt kring våld i nära relation;

- Det finns tydliga föreskrifter kring vilka krav socialtjänsten ska uppfylla gällande främst organisation och rutiner när det gäller våld i nära relation och att socialtjänsten vid tiden för projektet inte uppfyllde samtliga krav.
- Ärendemängden kommer sannolikt att öka i takt med att handläggarna får mer kunskap och arbetar mer aktivt med frågan t ex löpande frågor om erfarenheter av våld.
- Det är viktigt att flera på kontoret har kompetens för att och möjlighet till att arbeta med våld i nära relation. Ansvaret för området behöver knytas till funktioner och inte till personer.
- Det är viktigt att klienten utreds och får specifikt stöd utifrån sina erfarenheter av våld i nära relation istället för att området blir en del av en utredning kring något annat t ex försörjningsstöd eller insats enligt LSS.
- Det är viktigt att området hålls levande på flera nivåer i organisationen.
- Komplicerade ärenden, vilka kan röra liv och död, kräver att socialtjänstens resurser samverkar.
- Olika enheters kompetens behöver tas till vara och respekteras.
- Särskild kompetens krävs i ärenden som rör äldre och funktionsnedsatta utöver kompetens kring våld i nära relation.
- Kunskap kring våld i nära relation behöver spridas inom hela socialkontoret då det förekommer i alla typer av ärenden och är något som alla yrkesverksamma inom socialtjänsten kan komma att komma i kontakt med.

- Att det behövs en funktion inom organisationen som arbetar med de strukturella frågorna inom området. Denne behöver ett starkt mandat, stöd från ledningen och en långsiktig finansiering.

Kartläggningen har även visat att det finns insatser som behöver utvecklas vidare.

Förekomst av våld

Förekomsten av våld i nära relation är svår att få en tydlig bild av. Mörkertalet är stort. För att få en uppfattning av hur omfattande problemet är i Ekerö har uppgifter från en kartläggning genomförd i Danderyd 2013 använts som grund.

Danderyd genomförde sin kartläggning baserat på nationella omfångsundersökningar där procentsatser för olika grupper använts.

Samma procenttal har applicerats på aktuella befolkningssiffror från SCB (från år 2015) avseende Ekerö. Andelssiffrorna är i första hand utifrån våldsutsatthet det senaste året. Undantagen är åldersgruppen barn 0-17 år där siffrorna avser våldsutsatthet under barndomen och gruppen med funktionsnedsättning där siffrorna både gäller våldsutsatthet någon gång under livet och senaste året. I gruppen över 65 år avser siffrorna personer som utsatts för våld efter sin 65 årsdag.

Grupper	Antal	Andel
Kvinnor 18-64 år	153	2%
Män 18-64 år	30	0,4%
Flickor 0-17 år som bevitnat våld	339	10%
Pojkar 0-17 år som bevitnat våld	374	10%
Flickor 0-17 år som utsatts för våld	170	5%
Pojkar 0-17 år som utsatts för våld	187	5%
Kvinnor 65 år och äldre	377	16%
Män 65 år och äldre	289	13%
Kvinnor av utländsk härkomst		2%
Män av utländsk härkomst		0,4%

Kvinnor med funktionsnedsättning		12-25%
Män med funktionsnedsättning		2-4%
Kvinnor med missbruksproblem		68%
Män med missbruksproblem		14%
Homosexuella kvinnor		10%
Homosexuella män		9%

Handlingsplan, riktlinjer och rutiner

Det gångna årets arbete har utmynnat i revidering av den handlingsplan för våld i nära relationer som Socialnämnden fastställt sedan några år. Planen har bland annat tydliggjorts i vissa delar med avseende på former för intern samverkan samt kontroll och uppföljning av utförare med vilken nämnden har avtal.

Vidare har arbetet resulterat i förslag till riktlinjer och rutiner för våld i nära relation. Samtliga aktörer, såväl socialkontorets enheter, som utförare som verkar på nämndens uppdrag har att följa dessa.

Syftet med revideringen av handlingsplanen och riktlinjerna är att socialtjänsten på Ekerö ska uppfylla de krav som ställs från Socialstyrelsen genom, i första hand, föreskriften SOSFS 2014:4 Våld i nära relation.

Relationsvåldsamordnare

Arbetet har även klargjort att socialtjänsten behöver inrätta en funktion som relationsvåldsamordnare (motsvarande 20 % tjänst) med uppdraget att samordna och utveckla socialtjänstens fortsatta arbete kring våld i nära relation. Medel för samordnarrollen finns avsatt i budget för 2017. Utvecklingsmedel kommer också att sökas från Socialstyrelsen för det fortsatta arbetet.